

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”

Виконав: здобувач II курсу 10-202М
групи, денної форми навчання
Спеціальності 015 Професійна освіта
Спеціалізація 015.37 Аграрне
виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та
харчові технології
Освітньо-професійної програми
Професійна освіта (Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської
продукції та харчові технології)

Грищенко Михайло Михайлович

Керівник: кандидат економічних наук,
доцент Ковальов Віталій Валерійович
Рецензент: Олексієнко Т.М., голова СФГ
“Олексієнко Т.М.”

ВСТУП

Актуальність обраної теми «Застосування сучасних педагогічних технологій у сфері професійної освіти» очевидна, адже технології, які необхідно використовувати у своїй діяльності, мають бути спрямовані на формування та розвиток особистості, що відповідає запитам суспільства та сприятиме забезпеченню гідного рівня та постійному вдосконаленню якості освіти.

Такі технології дозволяють перейти на якісно новий рівень навчання. Традиційне навчання – це тип навчання, що забезпечує репродуктивне засвоєння знань. Педагог повідомляє тему уроку, мети, що аж ніяк не сприяє виникненню пізнавального інтересу у учнів. Сьогодні педагог перестає бути разом із носієм «об'єктивного знання», яке він намагається передати йому. Його головним завданням стає мотивувати учнів прояв ініціативи і самостійності у відкритті нових знань, пошук способів застосування цих знань під час вирішення різних проблемних завдань. На етапі пошуку рішення педагог спонукає учнів висунути і перевірити гіпотези, тобто. забезпечує «відкриття» знань шляхом спроб і помилок.

Таким чином, у вирішенні завдання створення нового розвиваючого освітнього середовища величезного значення набувають сучасні педагогічні технології. Ця установка повністю відповідає сучасній реформі освіти в Росії, пов'язаної з реалізацією особистісно-орієнтованого підходу, що викликала низку серйозних змін у звичній практиці навчання та виховання учнів: оновлення змісту освіти; запровадження нових педагогічних технологій, які забезпечують розвиток особистості.

Мета роботи - теоретичний огляд сучасних педагогічних технологій у практиці професійної освіти та їх використання у розвитку здібностей учнів.

Завдання роботи:

Вивчити теоретичні основи сучасних освітніх та педагогічних технологій.

Розглянути види сучасних технологій навчання та їх практичне застосування у системі професійної освіти.

Об'єкт дослідження- Сучасні педагогічні технології.

Предмет дослідження– педагогічні технології, розроблені та застосовувані в сучасній педагогічній науці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

1.1 Визначення поняття "професійна освіта" та її роль у сучасному суспільстві

Зміни в економіці та технологіях створюють нові спеціальності та навички, які є потрібними на ринку праці. Професійна освіта важлива роль у забезпеченні робочої сили, яка відповідає потребам сучасних робочих місць.

Професійна освіта є системою навчання, спрямованою на підготовку і розвиток фахівців у конкретних галузях або професіях. Вона включає в себе здобуття практичних вмінь, технічних знань та компетенцій, що є частиною ефективної роботи у вибраній сфері діяльності.

Професійна освіта - це система навчання та навчальна програма, спрямована на підготовку і розвиток особистості в контексті конкретної професії або галузі діяльності. Вона забезпечує здобуття не лише теоретичних знань, але й практичних навичок, які є найважливішими для ефективного виконання роботи у вибраній сфері. Професійна освіта орієнтована на вивчення специфічних компетенцій, включаючи технічні, технологічні, інженерні, медичні, адміністративні або мистецькі вміння, з оплати підготовки випускників до успішного вступу на ринок праці та виконання конкретних завдань у своїй обраній сфері.

Професійна освіта успішно виконує ключову роль у формуванні і розвитку сучасного суспільства. має значення в:

1. Підготовка кваліфікованих наукових працівників – забезпечує забезпечення знань та навичок для вступу на ринок праці, сприяючи підготовці кваліфікованих спеціалістів у різних галузях економіки та.

Розвитку економіки – засвоєння сучасних технологій та практика у професійній освіті сприяння розвитку інновацій та конкурентоспроможності економіки через підготовку фахівців з високим рівнем експертизи.

Соціальна інтеграція – впливає на соціальну мобільність та інтеграцію особистостей у суспільство, створюючи можливості для зайнятості та розвитку особистісних та професійних можливостей.

Адаптації до змін – швидкі технологічні зміни вимагають постійного вдосконалення навичок. Професійна освіта люди адаптуються до нових вимог і змін у робочому середовищі.

Створені інновації – сприяння розвитку та впровадженню інновацій, формування креативних та компетентних фахівців, які містять новаторські ідеї у своїй галузі.

Багато вчених досліджують поняття професійної освіти, основні визначення наведені в таб. 1.1.

Таким чином, професійна освіта має економічний та соціальний розвиток суспільства, отримуючи нове покоління фахівців із потрібними навичками та знаннями для різноманітних викликів сучасності.

1.2. Особливості організації професійної освіти: теоретичні основи та практичні аспекти

Професійна освіта є однією з найвагоміших складових української системи освіти. Значущість професійної освіти полягає у необхідності засвоєння практичного досвіду трудової діяльності, який становить основу для розвитку продуктивних сил суспільства. Система професійної освіти включає в себе мережу професійних установ, які ведуть навчальний процес та реалізують відповідні освітні програми. Зміст кожної основної професійної освітньої програми (за конкретною професією чи спеціальністю) визначається державним освітнім стандартом. Система професійної освіти включає різні рівні:

Початкова професійна освіта: має на меті підготовку кваліфікованих працівників за основними напрямками суспільно корисної діяльності на базі загальної основної та середньої освіти. Підготовка фахівців проводиться як у виробництві, так і в освітніх установах.

Система учнівства на виробництві: включає індивідуальне чи групове учнівство під керівництвом інструктора чи наставника, яке завершується кваліфікаційними випробуваннями та виконанням професійних завдань.

Курсова підготовка у навчально-курсівих комбінатах та центрах: надає можливість отримати глибші спеціальні та теоретичні знання порівняно з учнівством, може використовуватися для перепідготовки кадрів.

Професійне училище: основна форма початкової професійної підготовки та перепідготовки робочих кадрів, яка включає загальноосвітню, загальнопрофесійну і спеціальну підготовку.

Професійний ліцей: державна установа для початкової та середньої професійної освіти, яка підготовляє фахівців з підвищеним рівнем кваліфікації та характеризується чітко визначеною спеціалізацією.

2. Середня професійна освіта. Середня професійна освіта спрямована на підготовку фахівців середнього рівня і відповідає особистісним потребам у поглибленні та розширенні знань на базі загальної основної, середньої загальної або початкової професійної освіти. Установи середньої професійної освіти включають технікуми (промислові, будівельні, транспортні та інші), училища (педагогічні, медичні, музичні, морехідні, військові та інші), спеціальні школи (наприклад, школа міліції), професійні коледжі (які також проводять перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців), та відділення (факультети) середньої професійної освіти при вузах. Тривалість навчання у цих навчальних закладах може бути від трьох до п'яти років на базі основної загальної освіти та двох-трьох років на базі повної середньої освіти.

3. Вища професійна освіта. Вища професійна освіта має на меті підготовку та перепідготовку фахівців високого рівня та відповідає особистісним потребам у поглибленні та розширенні знань на базі середньої

загальної, середньої професійної освіти. Виділяють інститути (загальна та спеціалізована підготовка), академії (з додатковою підготовкою фахівців вищого рівня) та університети (з реалізацією освітніх програм в широкому спектрі напрямків із проведенням наукових досліджень). Українська система вищої професійної освіти включає такі ступені: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; другий (магістерський) рівень вищої освіти та третій рівень вищої освіти

4. Післявузівська професійна освіта. Післявузівська професійна освіта надає можливість підвищення рівня освіти та кваліфікації з урахуванням вищої професійної освіти. Ця система включає аспірантуру та докторантуру для підготовки кандидатів наук та докторів наук відповідно, інтернатуру та ординатуру при медичних вищих навчальних закладах, а також академії, інститути та факультети підвищення кваліфікації при вузах.

Вимоги щодо підготовки кадрів у системі професійної освіти обумовлені наступними тенденціями розвитку сучасного суспільства:

1. Технологічний розвиток. Швидкий прогрес у галузі технологій визначає потребу в фахівцях, які володіють сучасними технічними та інформаційними навичками. Професійна освіта повинна надавати студентам доступ до актуальних знань та вмінь, що відповідають вимогам технологічного ринку.
2. Глобалізація ринку праці. Світова економіка стає все більш взаємопов'язаною, що вимагає від фахівців готовності до роботи в міжнародному оточенні. Професійна освіта повинна розвивати міжкультурні навички та мовні компетенції.
3. Постійні зміни в ринкових умовах. Необхідність адаптації до швидких змін у бізнес-середовищі вимагає від фахівців гнучкості та вміння швидко навчатися новим навичкам. Професійна освіта повинна надавати інструменти для постійного самовдосконалення.
4. Зростання важливості соціальних навичок. Комунікативні, лідерські та співпрацеворієнтовані навички стають все більш цінними у робочому

оточенні. Професійна освіта повинна враховувати ці аспекти та розвивати соціальну компетентність.

5. Сприяння підприємництву та інноваціям. Сучасна економіка покладає великий акцент на підприємницьку активність та інновації. Професійна освіта повинна стимулювати підприємницький дух серед студентів та розвивати їхні здатності до творчого мислення.
6. Екологічна усвідомленість. Зростання екологічних проблем вимагає від фахівців усвідомлення екологічних аспектів своєї роботи та здатності впроваджувати сталі рішення. Професійна освіта повинна враховувати екологічний аспект в навчальних програмах.

Загалом, відповідно до цих тенденцій система професійної освіти повинна бути орієнтована на формування готовності випускників до ефективної участі в сучасному соціально-економічному середовищі.

«Основне завдання системи професійної освіти - це підготовка професіоналів, які мають не лише професійну компетентність і кваліфікацію, але й ключові кваліфікації та ключові компетенції» [14].

Ключові кваліфікації – «загальнопрофесійні знання, вміння та навички, а також здібності та якості особистості, необхідні для виконання роботи по цій групі професій. Ключові кваліфікації зумовлюють продуктивне здійснення інтеграційних видів діяльності. Характерні професіоналів. Наприклад, розглядаючи підструктуру професійних якостей «професійна спрямованість» відповідно до чотирикомпонентної професійно обумовленої структури особистості спеціаліста можна виділити як професійно обумовлену ключову кваліфікацію - соціально-професійні здібності: готовність до кооперації, спрямованість на досягнення, успіх і професійне зростання, корпоративність, надійність, соціальна відповідальність та ін.» [7].

Ключові компетенції – «це міжкультурні та міжгалузеві знання, вміння та здібності, необхідні для адаптації та продуктивної діяльності у професійних спільнотах. Ключові компетенції визначають універсальність та соціально-

професійну мобільність професіоналів. Дозволяють успішно адаптуватися у соціальних та професійних спільнотах.» [7].

Основними ключовими компетенціями є:

- Соціальна компетентність виявляється у здатності брати на себе відповідальність, розробці рішень та їхньому впровадженні, а також у прояві толерантності та взаємодії особистих інтересів із потребами виробництва та суспільства.
- Комунікативна компетенція демонструється у вмінні володіти технологіями усного та письмового спілкування світовими мовами, а також у використанні комп'ютерних технологій для організації взаємодії.
- Когнітивна компетентність виявляється в готовності до постійного підвищення свого освітнього рівня, потреби в актуалізації та реалізації особистісного потенціалу, а також у здатності до самонавчання.
- Інформаційна компетенція забезпечує володіння інформаційним ресурсом та використання технологій виробництва та обробки інформації.
- Спеціальна компетенція забезпечує готовність до самостійного та творчого виконання професійних функцій.

1.3. Аналіз сучасних тенденцій у професійній освіті та їх вплив на навчальний процес

Серед ключових тенденцій розвитку системи професійної освіти можна виділити безперервність, інтегративність, стандартизацію, демократизацію та глобалізацію освіти, які взаємодіють між собою. Кожна з цих тенденцій рівнем застосування системи професійної освіти до вимог сучасного суспільства.

Безперервність освіти втілює ідею створення умов для повного розвитку здібностей людини протягом усього її життя. Вона використовує традиційний розподіл життя на періоди навчання, праці та професійної дезактуалізації,

сприяючи інтеграції індивідуальних і соціальних аспектів у діяльність особистості.

Інтегративність освіти, що виникла під впливом науково-технічного прогресу, передбачає комплексне викладання та передачу науково-технічних знань, розвиваючи нові технології та системи обробки інформації.

Стандартизація освіти пов'язана з реалізацією безперервності та комплексності освіти. Вона дозволяє встановити базовий рівень для забезпечення продовження освіти, підвищити якість підготовки фахівців, упорядкувати нормативно-правові аспекти підготовки та забезпечити конкурентоспроможність професійної освіти в умовах зміни структури зайнятості суспільства.

Узгоджуючи ці тенденції, система професійної освіти стає більш адаптованою до викликів і вимог сучасного суспільства, що визначено в Концепції модернізації російської освіти.

Серед загальних напрямів розвитку професійної освіти можна «навести такі напрями:

1. Модернізація структури змісту професійної освіти відповідно до вимог основних галузей промисловості, сфери послуг, культури, армії, державної служби та ін. ринків праці, і навіть перспективні потреби розвитку.

2. Створення гнучкої, динамічної системи професійної освіти на основі диверсифікації освітніх програм, форм управління та технології навчання. Інтеграція професій та спеціальностей зі скороченням їх кількості.

3. Зміна мети професійної освіти: з озброєння професійними знаннями та вміннями – на професійний розвиток учнів, з підготовки вузького спеціаліста – на підготовку професіонала, який володіє соціальною, комунікативною, інформаційною, когнітивною та спеціальною компетенціями (компетентнісний підхід у професійній освіті).

4. Забезпечення випереджувального характеру професійної освіти, в основі якої лежить ідея професійного розвитку особистості, що формує її

професійну мобільність та готовність до освоєння нових, перспективних технологій та професій.

5. Розвиток мережі інноваційних освітніх установ, які забезпечують підвищений рівень професійної освіти (ліцеїв, коледжів, навчальних комплексів та ін.).

6. Здійснення різних моделей інтеграції початкової, середньої та вищої професійної освіти, розвиток наступності, багатоступінчастості підготовки кадрів, включаючи навчання у вузах за скороченими програмами. Розвиток системи безперервної професійної освіти.

7. Розвиток мережі недержавних освітніх установ за одночасного посилення державного контролю над якістю реалізації ними державних програм.

8. Використання активних технологій навчання. Комп'ютеризація процесу навчання, розвиток інтернет-освіти, дистанційного навчання, технологій відкритої професійної освіти, створення електронних підручників, бібліотек, дидактичних засобів навчання.

9. Поліпшення морального, громадянського, патріотичного виховання учнів. Формування у них цивільно-правової, естетичної, професійної та побутової культури, а також здорового способу життя. Активна боротьба з такими негативними явищами, як алкоголізм, наркоманія та ін.

10. Розширення міжнародного співробітництва у професійній освіті, інтеграція у світовий освітній простір.

11. Розвиток наукових досліджень з проблем професійної освіти, підтримка перспективних наукових шкіл та напрямів, у тому числі через систему грантів» [18].

У нових стандартах професійної освіти наголошується на розвиток особистісних якостей та навичок, які є популярністю для молодих спеціалістів у конкурентному ринку праці. також, це включає розвиток самоосвітніх навичок, здатності до самостійної аналітичної оцінки ситуацій і вміння

контролювати себе у професійній діяльності. Іншими словами, акцент робиться на формуванні компетенцій у сфері самоосвіти та саморозвитку.

У сучасній педагогічній науці нові технології розглядаються як ефективний інструмент для активізації пізнавальної та творчої діяльності, розвитку творчих здібностей і, водночас, формування певних особистісних якостей [21].

Загалом, можна застосувати, що розвиток професійної освіти тісно пов'язаний з процесами модернізації системи освіти в Україні. Оновлена освіта повинна змінювати ключову роль у забезпеченні сталого динамічного розвитку українського суспільства, сприяючи високому рівню життя та розвитку цивільно-правової, професійної та побутової культури. Сучасні педагогічні технології виступають як інструмент, що досягає цих цілей.

РОЗДІЛ 2

ОГЛЯД СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

2.1. Класифікація освітніх технологій та їх роль у підвищенні ефективності навчання

«Технологія» походить від грецьких слів *techne* – мистецтво, майстерність та *logos* – вчення. Тому термін «педагогічна технологія» у буквальному перекладі означає вчення про педагогічне мистецтво, майстерність.

Поняття «педагогічна технологія» найчастіше трактується так:

«Педагогічна технологія означає системну сукупність та порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних та методологічних засобів, що використовуються для досягнення педагогічних цілей» [12].

«Педагогічна технологія - це продумана у всіх деталях модель спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів та вчителя» [14].

«Педагогічна технологія - сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір та компонування форм, методів способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу» [11].

«Педагогічна технологія - це системний метод створення, застосування та визначення всього процесу викладання та засвоєння знань з урахуванням технічних та людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти » [15].

«Педагогічна технологія - це змістовна техніка реалізації навчального процесу» [3].

«Педагогічна технологія - це опис процесу досягнення запланованих результатів навчання». [8].

Структура педагогічної технології містить три основні взаємопов'язані компоненти:

1.Науковий: технологія є науково розробленим рішенням певної проблеми, заснованому на досягнення педагогічної теорії та передової практики;

2.Формалізовано-описовий (дескриптивний): технологія представляється моделлю, описом цілей, змісту, методів та засобів, алгоритмів дій, що застосовуються для досягнення запланованих результатів;

3.Процесуально-діяльнісний: технологія постає як сам процес здійснення діяльності об'єктів та суб'єктів, їх цілепокладання, планування, організацію, реалізацію цілей та аналіз результатів.

Таким чином, педагогічна технологія функціонує і як наука, що досліджує і проектує найбільш раціональні шляхи навчання, і як систему алгоритмів, і як реальний процес навчання і виховання. Вона може бути представлена або всім комплексом своїх аспектів, або науковою розробкою (проектом, концепцією), або описом алгоритму (програми) дій, або реальним процесом.[3]

Основні якості сучасних педагогічних технологій

Для опису таких складних об'єктів, як педагогічні технології, слід виділити їх основні загальні якості.

Системність- особлива якість безлічі організованих компонентів, що виражається в наявності інтегральних властивостей та якостей. Нові інтегральні якості технології як системи проявляються у нових освітніх результатах, відносинах, якостях, суб'єктів діяльності тощо.

Комплексність- організаційно-управлінських та інших елементів.

Цілісність-наявність загальних інтеграційних якостей при збереженні специфічних властивостей складових елементів.

Науковість- включає аналіз та використання досвіду, концептуальність, прогностичність та інші якості, являє собою синтез досягнень науки та практики, поєднання традиційних елементів минулого досвіду та того, що народжене суспільним прогресом, гуманізацією та демократизацією суспільства.

Концептуальність- система поглядів на педагогічний процес, ідей, принципів, з урахуванням яких організується діяльність.

Структурованість- наявність певної внутрішньої організації системи (мети, змісту), системотворчих зв'язків елементів (концепція, методи), стійких взаємодій (алгоритм), що забезпечують стійкість і надійність системи.

Спадкоємність- вирішує певну частину загального завдання, координується за змістом, часом та іншими параметрами.

Варіативність і гнучкість- ґрунтується на зміні послідовності, порядку, циклічності елементів алгоритму, залежно від умов здійснення технології.

Інструментальність- забезпеченість комплексом навчально – методичних, дидактичних засобів та інструментів, що супроводжують основні операції освітнього процесу (підручники, обладнання тощо).

Ефективність-відношення результату до кількості витрачених ресурсів. Сучасні технології існують у конкурентних умовах і мають бути ефективними за результатами та оптимальними за витратами.

Вивчивши та проаналізувавши існуючі в педагогічній науці та практиці сучасні педагогічні технології, можна стверджувати, що у професійній освіті різноманітні особистісно-орієнтовані технології стали його відмінністю. Вони спрямовані на те, щоб:

- розбудити активність учнів;
- озброїти їх оптимальними способами провадження діяльності;
- Опирається на самостійність, активність та спілкування учнів.[12]

Традиційні технології - технології, побудовані на пояснювально-ілюстративному способі навчання. При використанні цієї технології викладач основну увагу у своїй роботі приділяє викладу готового навчального

матеріалу. При цьому подання інформації учням практично завжди відбувається у формі монологу викладача. У зв'язку з цим у процесі виникає багато проблем. Головними з них є низький рівень навичок спілкування, неможливість отримати розгорнуту відповідь учня з його власною оцінкою питання, що розглядається, недостатнє включення слухають відповідь учнів у загальне обговорення. Корінь цих проблем лежить не в настрої учнів, не в їхній «пасивності», а в процедурі, яку задає технологія, що застосовується.

Нові життєві умови, в які поставлені всі ми, висувають свої вимоги до формування молодих людей, які вступають у життя: вони повинні бути не тільки знаючими та вмілими, але мислячими, ініціативними, самостійними.

Таким чином, серед основних причин виникнення нових педагогічних технологій можна виділити такі:

- необхідність глибшого обліку та використання психофізіологічних та особистісних особливостей учнів;
- усвідомлення нагальної необхідності заміни малоефективного вербального (словесного) способу передачі знань системно – діяльнісним підходом;
- можливість проектування навчального процесу, організаційних форм взаємодії вчителя та учня, які забезпечують гарантовані результати навчання.

У разі реалізації вимог стандартів найбільш актуальними стають технології:

- Інформаційно-комунікаційна технологія
- Технологія розвитку критичного мислення
- Проектна технологія
- Технологія навчання
- Здоров'язберігаючі технології
- Технологія проблемного навчання
- Ігрові технології
- Квест-технологія

- Модульна технологія
- Технологія майстерень
- Кейс – технологія
- Технологія інтегрованого навчання
- Педагогіка співробітництва
- Технології рівневої диференціації [21]

Ідеологія та практика сучасних технологій забезпечує ефективний результат у розвитку особистості:

- викликає у учнів стійку мотивацію до навчальної діяльності;
- вчить діалогічно, тобто у співпраці з учнями, а не за принципом «згори донизу»;
- постійне спостереження за навчальною діяльністю учнів необхідно поправляти та підтримувати у разі потреби;
- забезпечує навчальний зміст на різнорідних рівнях;
- навчає і допомагає учням лише на рівні їх фактичних здібностей;
- розвиває здатність до оцінювання самими учнями свого прогресу;
- стимулює ініціативу і творчість учнів у тому, щоб вони опановували предметним змістом набагато глибше, ніж у традиційної методикі;
- забезпечує умови для клімату в групі, що веде до формування соціально інтегрованої особистості учня. [17]

2.2. Аналіз впровадження інформаційних технологій у професійній освіті

Світ стає все більш залежним від інформації і технологій. Цифрова економіка, електронна торгівля та міжнародна співпраця вимагають високого рівня ІТ-компетентності. Отже, розглянемо сучасні педагогічні технології докладніше.

Групові технології

Групові технології передбачають організацію спільних дій, комунікацію, спілкування, взаєморозуміння, взаємодопомогу, взаємокорекцію.

Вирізняють такі різновиди «групових технологій»:

- групове опитування;
- суспільний огляд знань;
- навчальна зустріч;
- дискусія;
- диспут;
- нетрадиційні заняття (конференція, подорож, інтегровані заняття та ін).»

Особливості груповий технології полягають у тому, що навчальна група поділяється на підгрупи для вирішення та виконання конкретних завдань (завдання виконується таким чином, щоб було видно роботу кожного учня). Групи можуть змінюватись в залежності від мети діяльності.

Можна виділити рівні колективної діяльності у групі:

- робота у парах;
- одночасна робота з усією групою;
- групова робота за принципами диференціації.

Під час групової діяльності педагог виконує ролі, такі як контроль, відповіді на питання, регулювання результатів та надання різних допомог. Навчання відбувається шляхом взаємодії в динамічних групах, де кожен учасник взаємодіє з іншими. Робота в парах з різним складом покращення розвитку самостійності та комунікативних навичок студентів.

Групова технологія включає наступні етапи:

- Формулювання навчального завдання та інструкція щодо ходу роботи.
- Планування роботи в групах.
- Індивідуальне виконання завдань.
- Обговорення результатів.
- Представлення результатів.

- Підведення підсумків та формулювання загальних висновків щодо досягнення.
 - Переваги цієї технології включають в себе:
 - Розвиток навичок мисленнєвої діяльності та включення роботи пам'яті.
 - Можливість працювати в індивідуальному темпі для кожного учасника.
 - Удосконалення навичок логічного мислення та комплексного викладу матеріалу.
 - Актуалізація отриманих досвіду та знань.
 - Підвищення відповідальності за результати колективної роботи. [12]
- Технологія «Триз»

Як педагогіку творчості розглядають технологію "Триз" (теорію рішення винахідницьких задач). Ця універсальна методична система створює пізнавальну діяльність із методами активізації та розвитку мислення, сприяючи самостійному розв'язанню учнями творчих та соціальних завдань.

Основна мета цієї технології полягає у формуванні мислення учнів і підготовці їх до розв'язання нестандартних завдань у різних сферах діяльності, а також у навчальній творчій діяльності.

Принципи технології ТРВЗ:

- зняття психологічного бар'єру перед невідомими проблемами;
- гуманістичний характер навчання;
- формування нестандартного способу мислення;
- практико-орієнтоване використання ідей.

Технологія ТРВЗ створювалася як стратегія мислення, що дозволяє робити відкриття кожному добре підготовленому фахівцю. Автор технології виходить із того, що творчими здібностями наділений кожен (винаходити можуть усі).

Процес винахідницької діяльності є основним змістом навчання.

Технологія ТРВЗ, за оцінкою психологів, формує у дітей такі розумові здібності, як:

- уміння аналізувати, розмірковувати, обґрунтовувати;

- уміння узагальнювати, робити висновки;
- уміння оригінально і гнучко мислити;
- уміння активно використовувати уяву.

У методиці використовуються індивідуальні та колективні прийоми: евристична гра, мозковий штурм, колективний пошук.

Оцінка ідей проводиться фахівцями, які спочатку відбирають найоригінальніші пропозиції, та був – найоптимальніші.[9]

Технологія дослідницького (проблемного) навчання

Технологія проблемного навчання передбачає організацію зайнятості, під час якої під керівництвом педагога формує проблемний контекст, спонукаючи учнів активно задіяти їх рішення. підхід до допомоги освоєнню знань, вмінь і навичок шляхом пошуку нових пізнавальних орієнтирів. Сутність освітнього процесу відбувається в тому, що дитина самостійно освоює провідні концепції та ідеї, а не отримує їх готовими від педагога.

Організація технології проблемного навчання включає кроки: педагог створює проблемну проблему, направляє на її рішення і організовує пошук рішення. Учень, що навчається, стає суб'єктом власного навчання, вирішує проблему та, внаслідок цього, здобуваються нові знання та освоює нові методи дій. Особливістю цього підходу є реалізація ідеї «навчання через відкриття», де дитина самостійно відкриває явища, закони, закономірності, властивості та містить відповіді на невідомі питання.

У своїй діяльності він може користуватися інструментами пізнання, створювати гіпотези, перевіряти їх та знаходити шлях до правильного рішення. Принципи проблемного навчання включають самостійність учнів, розвиваючий характер навчання, інтеграцію та варіативність у застосуванні різних областей знань, використання дидактичних алгоритмізованих завдань.

Методичні прийоми створення проблемних ситуацій включають наступне:

- індивідуальний педагог стимулює дітей до докладання відповідностей та пропонує їм шляхи вирішення цих конфліктів;

- викладає різні точки зору на певне питання, сприяючи розширенню горизонтів сприйняття;
- заохочує розглядати явище з різних позицій, щоб сприяти глибшому розумінню обраної теми;
- заохочує дітей до проведення порівнянь, узагальнень та формулювання власних висновків;
- ставить проблемні питання та завдання, спонукаючи учнів активно працювати над їх рішенням.

Цей підхід базується на принципі "навчання через відкриття", де учні вчаться, відкриваючи нові знання самостійно. Дитина сама виявляє явища, закони та розв'язує завдання, використовуючи інструменти пізнання, формулюючи гіпотези та перевіряючи їх для досягнення правильного висновку.

«Технологія проведення заняття відповідно до теорії проблемного навчання:

- ознайомлення вихованців із планом заняття та постановка проблеми;
- дроблення проблеми на окремі завдання;
- вибір алгоритмів вирішення завдань та вивчення основного навчального матеріалу;
- аналіз одержаних результатів, формулювання висновків» [10].

Отже, технологія проблемного навчання передбачає систему навчальних занять із основною метою – створити умови, у яких вихованці відкривають нові знання, опановують нові способи пошуку інформації.

Блокове навчання - здійснюється на основі гнучкої програми та складається з послідовно виконуваних блоків, що гарантують засвоєння певної теми:

- Інформаційний блок;
- Тестово-інформаційний блок (перевірка засвоєного);
- Корекційно-інформаційний блок;
- проблемний блок (вирішення завдань на основі отриманих знань);

-блок перевірки та корекції.

Усі теми повторюють вищенаведену послідовність.[10]

Модульне навчання

Самостійне навчання, індивідуалізоване за допомогою програм, що складаються з модулів, представляє собою систему, в якій модуль виступає як функціональний вузол, індивідуалізований залежно від виду діяльності. Модуль може бути представлений на трьох рівнях складності: повний, скорочений та поглиблений. Учні мають можливість вибрати будь-який рівень відповідно до своїх подібностей. Матеріал подається в закінчених блоках, а педагог дає письмові поради про те, як діяти та де шукати необхідний матеріал. Студенти самостійно працюють протягом більшої частини часу, що дозволяє їм усвідомити процес діяльності.

Основна ідея модульного навчання полягає в тому, що студент самостійно досягає конкретних навчально-пізнавальних цілей під час взаємодії з модулем. У сфері додаткової освіти для дітей існує можливість раціонально розподілити час для освоєння навчального матеріалу: формувати рівні групи або організувати внутрішню роботу в групах з індивідуальними планами.[21]

Ігрові технології

Ігрові технології забезпечують засоби активізації та посилення діяльності учнів, маючи на основі педагогічну гру як основний вид діяльності, спрямований на освоєння суспільного досвіду.

Класифікацію педагогічних ігор можна проводити за кількома аспектами:

1. За видами діяльності (фізичні, інтелектуальні, трудові, соціальні, психологічні).
2. За характером педагогічного процесу (навчальні, тренувальні, пізнавальні, контролюючі, розвиваючі, репродуктивні, творчі, комунікативні та ін.).
3. За ігровою методикою (сюжетні, рольові, ділові, імітаційні та ін.).

По ігровому середовищі (з предметом і без, настільні, кімнатні, вуличні, комп'ютерні та ін.).

Основні принципи ігрових технологій включають:

Природо- і культуровідповідність.

Уміння моделювати та драматизувати.

Свобода діяльності.

Емоційна піднесеність.

Рівноправність.

Методи освіти, досягнуті за допомогою ігрових технологій, включають:

Дидактичні - розширення кругозору, застосування ЗУН на практиці, розвиток певних умінь та навичок.

Виховні - виховання самостійності, співробітництва, товарищескості, комунікативності.

Розвиваючі - розвиток якостей та структури особистості.

Соціальні - залучення до норм та цінностей суспільства, адаптація до умов середовища.

Здатність включатися у гру пов'язані з віком, але зміст та особливості методики проведення ігор залежить від віку.

У практичній діяльності педагогів додаткової освіти часто використовуються готові та добре структуровані ігри, в які вбудовано навчально-дидактичний матеріал. Тематичні ігри прямо пов'язані з вивченим матеріалом, такі як "Моделювання сьогодні з життя", "Стихійне лихо", "Подорож у часі" та інші. Характерністю цих завдань є готовність учнів розв'язувати реальні проблеми та стикаються з життєвими труднощами.

Створюється імітація реальної життєвої ситуації, де учневі потрібно діяти. Загальноприйнятий клас поділяється на підгрупи, кожна з яких працює над конкретним завданням. Після цих результатів діяльності підгрупа обговорюється, оцінюється, висвітлюються найбільш цікаві висновки.

Ігрові технології застосовуються педагогами в роботі з учнями різних вікових груп, від найменших до старшокласників, і працюють при організації

занять у всіх напрямках діяльності, щоб діти відчули себе в реальних ситуаціях.

Проведення заняття-ігри складається з наступних етапів:

Етап підготовки (визначення навчальної мети, опис досліджуваної проблеми, складання плану проведення та загальний опис гри, розробка сценарію, розстановка дійових осіб, домовленість про умови та правила, консультації).

Етап проведення (безпосередньо процес гри: виступи гуртів, дискусії, відстоювання результатів, експертиза).

Етап аналізу та обговорення результатів (аналіз, рефлексія, оцінка, самооцінка, висновки, узагальнення, рекомендації). [20], [9]

Говорячи про ігрові технології, не можна не згадати ще про одну сучасну тенденцію в цій галузі, а саме про гейміфікацію.

Гейміфікація - один із головних трендів онлайн-навчання. Тенденція до використання ігор в електронному навчанні частково пояснюється зростанням популярності складних, якісно виконаних ігор для PlayStation та мобільних пристроїв.

Навіть при самому поверхневому спостереженні дітей стає очевидно, що є зв'язок між грою, процесом навчання і запам'ятовуванням. Гейб Циммерман і Крістофер Каннінгем кажуть:

Отже, чи діти можуть вчитися, граючи? Безперечно. Дослідження доктора Арне Мей із Регенсбурзького університету (Німеччина) доводить, що в результаті освоєння нової навички зростання сірої речовини відбувається за лічені тижні. Крім того, вчені з усього світу сходяться на думці: гра (а саме сам цикл завдання-досягнення-нагорода) сприяє виробленню допаміну в мозку, що тільки посилює наше бажання грати.

Більше того, покращується запам'ятовування. Дослідники порівняли результати ігрового навчання та навчання на основі звичайного тексту. Відразу після закінчення процесу учасники експерименту

показали практично однакові результати. А ось за кілька днів більше інформації залишалося в пам'яті тих, хто навчався в ігровій формі.

Технологія проектного навчання

«Технологія проектного навчання - альтернативна технологія, що протиставляється класно-урочній системі, при якій не даються готові знання, а використовується технологія захисту індивідуальних проектів. Проектне навчання є непрямим, і тут цінний як результат, а більшою мірою сам процес» [16]

Проект — буквально це «кинутий уперед», тобто прототип, прообраз якогось об'єкта, виду діяльності, а проектування перетворюється на процес створення проекту. Ефективність застосування проектної діяльності у фаховій освіті полягає в тому, що:

- 1) відбувається розвиток творчо-просторового мислення
- 2) змінюється роль педагога: усувається його домінуюча роль у процесі присвоєння знань і досвіду, йому доводиться не тільки й не так навчати, скільки допомагати дитині вчитися, спрямовувати її пізнавальну діяльність.
- 3) запроваджуються елементи дослідницької діяльності;
- 4) формуються особливості якості вихованців через активну діяльність, яка не може бути передана лише словесно. Це виникає в групових проектах, коли невеликий колектив «працює» над спільною діяльністю та створює спільний продукт. У таких ситуаціях розвиваються навички роботи в колективі, взяття відповідальності за рішення та вибір, розподіл обов'язків, аналіз результатів спільної діяльності та здатність відчувати себе членом команди, враховуючи індивідуальний темперамент, характер та індивідуальні інтереси для досягнення спільної мети.
- 5) відбувається включення вихованців у процес «здобуття знань» та послідовне застосування цих знань. Цей підхід сприяє формуванню особистісних якостей, таких як здатність до рефлексії та самооцінки, вміння вибирати робити і обдумувати його наслідки, а також результативність власної діяльності.

Педагог перетворюється на куратора або консультанта:

- є джерелом інформації;
- допомагає учням у пошуку джерел;
- підтримує та заохочує учнів;
- координує та коригує весь процес;
- підтримує безперервний зворотний зв'язок.

Проекти розрізняються за такими ознаками:

1. яка діяльність домінує у проекті: дослідницька, пошукова, творча, рольова, прикладна (практико-орієнтована), ознайомлювально-орієнтовна та ін.

2. предметно-змістовна галузь: монопроект (у межах однієї галузі знання); міжпредметний проект

3. характером координації проекту: безпосередній (жорсткий, гнучкий), прихований (неявний, що імітує учасника проекту).

4. характером контактів (серед учасників однієї школи, класу, міста, регіону, країни, різних країн світу).

5. кількість учасників проекту.

6. тривалість виконання проекту (в рамках одного заняття; декількох занять; місяць, рік)

Результат проектної діяльності – особистісно чи суспільно значущий продукт: виріб, інформація (доповідь, повідомлення, презентація тощо), комплексна робота, соціальна допомога.

Критеріями оцінювання проекту є:

1) обґрунтованість актуальності теми проекту та запропонованих рішень;

2) обсяг, повнота розробок, самостійність, закінченість;

3) рівень творчості, оригінальність розкриття теми;

4) дизайн, стиль, відповідність стандартним вимогам до веб-ресурсів, структура тексту, якість схем, малюнків, анімації;

5) якість доповіді;

б) прояв глибини і широти завдань з теми, що викладається.

Як підсумковий захід проводиться рефлексія визначення рівня усвідомленості виконаної роботи, й у залежність від рівня і масштабу проведених робіт організуються або конференції, або учнівські читання.

Використання методу проектів дозволяє як створити «природне середовище на формування компетентностей», а й забезпечити: освоєння/присвоєння нових способів діяльності на інтегрованому рівні поява досвіду відповідальної дії з постановці і вирішення «своїх» проблеми, поява досвіду співорганізації ресурсів задля досягнення своєї мети. [8]

Диференційований процес навчання

Якнайкраще сприяє здійсненню особистісного розвитку учнів.

Основне завдання диференційованої організації навчальної діяльності відбувається в розвитку індивідуальності, підтримці її росту, виявленні та розкритті вибору та стійкості до соціальних впливів. Індивідуальне диференційоване навчання спрямоване на наповнення та максимальний розвиток здібностей кожного студента, при цьому враховуються рівень розумового розвитку, психологічні особливості та тип мислення. Важливим є те, що застосування диференційованого підходу на різних етапах навчального процесу націлено на оволодіння всіма елементами програмного мінімуму знань, умінь і навичок.

Для досягнення цих цілей використовують форми диференційованого навчання, такі як карти для корекції знань, різнорівневий різнороздавальний і дидактичний матеріал. Останній базується на поетапному, покроковому формуванні навчальних прийомів та системи дій у певній композиції. Це дозволяє учням ефективно усувати прогалини у знаннях та глибоко засвоювати поточний навчальний матеріал. Дидактичні матеріали спрямовані на:

- організація поетапної, покрокової та системної роботи у класі та під час індивідуальних занять;
- акцентування уваги на ключових аспектах навчального матеріалу;

- підготовку учнів до засвоєння нових тем шляхом важливого повторення основних знань та навичок;
- формування навичок самостійної навчальної діяльності та стимулювання усвідомленого засвоєння матеріалу.

Особливим видом диференційованого навчання є самостійна позааудиторна робота. Вона відбувається без безпосереднього керівництва викладача, тому потребує створення необхідних умов її успішного виконання. Однією з головних умов є доступність самостійної позааудиторної роботи. Найчастіше ми даємо загальне завдання групі. Для одних воно може бути легким, для інших – важким. Перші не тренують себе на важкому для них матеріалі, другі втрачають упевненість у своїх силах. І в результаті ні в тих, ні в інших не виробляється відповідального ставлення до того, що задається додому, навчальної діяльності в цілому. Навичка самостійності в роботі, а це і вміння доводити розпочату справу до кінця, краще формується через диференційовані позааудиторні завдання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів. Диференційований підхід до виконання самостійного позааудиторного завдання дозволяє кожному студенту працювати у своєму оптимальному темпі, дає змогу справлятися із завданнями, вселяє впевненість у власні сили. Матеріал підручників допомагає варіювати завдання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, знаходити нові прийоми, що активізують увагу, пам'ять та мислення студента.

«Диференційований підхід до навчання також може бути реалізований за допомогою сучасних інформаційних технологій та мультимедійних проєктів. Викладач формулює тему проєкту з урахуванням індивідуальних інтересів та можливостей студента, заохочуючи його до творчої праці. І тут навчається має можливість реалізувати свій творчий потенціал, самостійно обираючи форму представлення матеріалу, метод і послідовність його викладу» [11].

2.3. Роль віртуальної реальності та інтерактивних методів навчання в сучасних освітніх практиках

Коли комп'ютери стали широко використовуватися в освіті, з'явився термін «нова інформаційна технологія навчання». Загалом, будь-яка педагогічна технологія може розглядатися як інформаційна технологія, основною її основою є інформація та її обіг (перетворення). На наш погляд, найбільш акуратним терміном для технологій навчання, що вимагає комп'ютер, є "технологія комп'ютерного навчання". Комп'ютерні (нові інформаційні) технології навчання - це процеси підготовки та передачі інформації учню, при цьому сам комп'ютер виступає засобом здійснення цих процесів.

Нові інформаційні технології сприяють розвитку концепції програмованого навчання та відкривають нові, ще не досліджені можливості використання технологій, пов'язаних з унікальними можливостями сучасних комп'ютерів та телекомунікацій.

Використання комп'ютерної технології може бути таким:

I — як проникаюча технологія (застосування комп'ютерного навчання для окремих тем або розділів окремих дидактичних завдань).

II - як основна, визначальна, найбільш значуща частина використаних у цій технології елементів.

III - як монотехнологія (коли всі аспекти навчання, управління навчальним процесом, включаючи діагностику та моніторинг, базуються на використанні комп'ютера).

Мета нових інформаційних технологій включає:

1. Розвиток навичок роботи з інформацією та підвищення комунікативних здібностей.
2. Підготовка особистості до життя в "інформаційному суспільстві".
3. Надання дітям можливості засвоєння навчального матеріалу, враховуючи їхні індивідуальні можливості.

4. Розвиток у дітей дослідницьких умінь та навичок у прийнятті оптимальних рішень.

Основні принципи нових інформаційних технологій включають:

1. Розгляд навчання як взаємодія дитини з комп'ютером.
2. Принцип адаптивності, що забезпечує адаптацію комп'ютера до індивідуальних особливостей кожної дитини.
3. Діалоговий характер навчання, сприяючи активній взаємодії.
4. Керованість, яка дозволяє вчителю коригувати процес навчання в будь-який момент.
5. Можливість взаємодії дитини з комп'ютером на різних рівнях, включаючи суб'єкт-об'єкт, суб'єкт-суб'єкт та об'єкт-суб'єкт.

Оптимальне поєднання індивідуальної та групової роботи.

Підтримка у учня стану психологічного комфорту під час спілкування з комп'ютером.

Необмежене навчання: зміст, його інтерпретації та додатки як завгодно великі.

«Навчальні програми та комп'ютерні моделі, віртуальні лабораторні роботи, створення мультимедійних презентацій якнайкраще підходять для спільної роботи пар або груп учнів під час навчання у співпраці. При цьому учасники можуть виконувати як однотипні завдання, взаємно контролюючи або замінюючи один одного, так і окремі етапи спільної роботи» [8]. Усі члени робочої групи зацікавлені у загальному результаті, тому неминуче і взаємонавчання як щодо проекту, а й у питаннях ефективного використання обчислювальної техніки та відповідних інформаційних технологій. Інформаційні комп'ютерні технології можуть використовуватися викладачем і на різних етапах заняття: при перевірці самостійної позааудиторної роботи, в ході усної роботи, при поясненні нового матеріалу, при закріпленні отриманих знань.

Комп'ютерне тестування, як і будь-яке тестування, також дає можливість індивідуалізувати та диференціювати завдання шляхом різнорівневих питань.

До того ж тести на комп'ютері дозволяють повернутися до невідпрацьованих питань і зробити роботу над помилками.

Тестування за допомогою комп'ютера також є набагато привабливішим для студента, ніж традиційна контрольна робота або тест.

Метод проектів повністю реалізується у мультимедійних презентаціях та інших комп'ютерних проектах. Робота над проектом спонукає учня не тільки до глибокого вивчення будь-якої теми курсу, але й до освоєння нових програм та програмних продуктів, використання новітніх інформаційних та комунікаційних технологій.

Навчальні програми надають практично безмежні можливості як викладачеві, так і студенту, оскільки містять добре організовану інформацію. Велика кількість ілюстрацій, анімація та відеофрагменти, гіпертекстовий виклад матеріалу, звуковий супровід, можливість перевірки знань у формі тестування, проблемних питань та завдань дають можливість студенту самостійно вибирати не тільки зручний темп та форму сприйняття матеріалу, але й дозволяють розширити кругозір та поглибити свої знання. [14]

Бінарний урок

Будь-яка сучасна педагогічна технологія – це синтез досягнень педагогічної науки та практики, поєднання традиційних елементів минулого досвіду та сучасного педагогічного досвіду. У межах інтегрованої освітньої технології найцікавіші бінарні уроки, оскільки передбачає використання металу з різних педагогічних технологій.

Цілі (для педагогів):

- Розвиток співпраці педагогів;
- формування у студентів переконання у зв'язності дисциплін, у цілісності світу.

Бінарні уроки – одна з форм реалізації зв'язків між дисциплінами та професійними модулями. Це нетрадиційний вид уроку. Урок з теми ведуть два чи кілька педагогів.

Порядок підготовки бінарних уроків:

1-й етап. Проводиться аналіз навчального матеріалу двох і більше дисциплін чи професійних модулів з метою визначення загальної теми, яка буде основою такого уроку.

2-й етап. Спільне ретельне планування педагогами ходу уроку, у якому чітко буде визначено роль кожного їх. Необхідно знати, що такий урок повинен складатися з доповнюючих один одного, але не дублюючих частин різних дисциплін і професійних модулів. Добре, якщо буде розроблено завдання, які дадуть студентам можливість, використовуючи вивчений матеріал на дисциплінах та професійних модулях, творчо застосувати знання та вміння, вирішити доступні їм проблеми на основі взаємодії, побачити результати своєї праці та в результаті отримати від заняття радість та задоволення.

3-й етап. Підбиття підсумків. Оцінювання та оформлення результатів діяльності студентів.

Бінарний урок допомагає у вирішенні наступних завдань:

- розвиває співпрацю педагогів, сприяє згуртуванню педагогічного колективу;
- розширюється кругозір у студентів та педагогів;
- інтегрує знання з різних галузей;
- сприяє формуванню у студентів переконання у зв'язності предметів, цілісності світу;
- служить засобом підвищення мотивації до вивчення предметів, оскільки створює умови для практичного застосування знань;
- розвиває у студентів навички самоосвіти, тому що підготовку до уроку студенти частково можуть здійснювати самостійно та у позаурочний час;
- розвиває аналітичні здібності та винахідливість;
- має величезний виховний потенціал;
- дозволяє учням приймати рішення у творчих ситуаціях. Доцільно проведення бінарних уроків у професійній освіті, тому що:

- професійні знання майбутніх фахівців формуються у комплексі, тоді як розрізнене вивчення дисциплін не дає уявлення про цілісне явище, дроблячи його на не пов'язані фрагменти;
- форма проведення бінарного уроку цікава і незвичайна. Використання різних видів діяльності на уроці дає можливість студентів підтримувати увагу на високому рівні, що дозволяє говорити про ефект навчання;
- бінарні уроки підвищують потенціал студентів, ведуть до осмислення та знаходження причинно-наслідкових зв'язків, розвитку логіки, мислення, комунікативних здібностей. Вони формують вміння порівнювати, узагальнювати та робити висновки;
- такі навчальні заняття дають можливість педагогам самореалізовуватися у творчому процесі, сприяють формуванню професійних компетенцій студентів.[10]

Опорно-логічні конспекти

Подана тема не нова, але актуальна. Актуальність теми обумовлена тим, що за останні роки кількість годин на вивчення дисциплін скорочується, а програма залишається незмінною, і всі ми відчуваємо катастрофічну нестачу часу на уроках. Давно випробувані технології продовжують удосконалюватися, і багато їхніх принципів стають для нас просто необхідністю на сьогоднішній день. Одна з цих технологій, яка переживає нове народження, – це технологія опорних конспектів.

Виходячи з вищесказаного, вирішуючи основне завдання навчання – формування професійних компетенцій учнів – необхідно керуватися такими принципами:

- Підтримка інтересу учнів до дисципліни, розвиток їхньої творчої та пізнавальної активності;
- Розвиток особистості на основі співробітництва, доброзичливості, створення навчально-виховного процесу сприятливих умов для кожного учня;
- Ефективне використання засобів наочності.

У процесі навчання використовуються в основному два канали сприйняття – слуховий та зоровий. Усна інформація простіше, проте, її ефективність незначна і істотно залежить від емоційного на учня. Так як пропускна здатність зорового каналу сприйняття в 100 разів більше звукового, то за основне правило можна прийняти наступне – навчальну інформацію доцільно видавати наочними засобами через моделі, малюнки, схеми і т.д.

Зорова інформація дає простір і свободу розумової діяльності учня, включає його в активну пізнавальну та творчу роботу, робить будь-яке явище ясніше і доступніше для розуміння, сприяє легшому засвоєнню та запам'ятовуванню фактів, підвищує інтерес до дисципліни.

У педагогічній теорії існує кілька визначень поняття «опорний конспект»:

- Особливий вид графічної наочності, що є конспективним схематичним зображенням, яке відображає основні одиниці змісту навчального матеріалу.
- Схематично-розгорнутий, лаконічно та чітко викладений базовий план заняття, який включає основні схеми, малюнки, визначення, назви, прізвища, дати, причинно-наслідкові зв'язки, висновки та висновки з теми, що вивчається.
- Наочна схема, в якій відображені одиниці інформації, що підлягають засвоєнню, представлені різні зв'язки між ними, а також введені знаки, що нагадують про приклади, досліди, що залучаються для конкретизації абстрактного матеріалу.

При складанні ОЛК необхідно враховувати деякі психологічні та дидактичні прийоми та правила, що дозволяють ефективно використовувати ОЛК для засвоєння та запам'ятовування інформації.

Основними вимогами до складання опорного конспекту є:

1. Лаконічність. Обмежує зміст у опорному конспекті друкованих знаків (трохи більше 400). Під друкованим знаком розуміється точка, цифра, стрілка, буква, але не слово, яке вже є опорним сигналом. У конспекті знаходить свій

відбиток лише найголовніше у цій темі, викладене з допомогою символів, схем, формул, асоціацій.

2. Структурність. Матеріал викладається цільними блоками (зв'язками) та містить 4 - 5 зв'язок. Структура їхнього розташування має бути зручною і для запам'ятовування, і для відтворення, і для перевірки.

3. Уніфікація. Введення певних знаків-символів для позначення ключових або слів, що часто повторюються.

4. Автономність. З одного боку забезпечує можливість відтворювати кожен блок окремо, мало торкаючись інших блоків, з іншого - всі блоки між собою пов'язані логічно.

5. Звичні асоціації та стереотипи. При складанні опорного конспекту слід підбирати ключові слова, речення, асоціації, схеми (наприклад, всім відомий образ дозволяє поживавити в пам'яті розповідь про асоціацію).

6. Несхожість. Різноманітність опорних конспектів та блоків за формою, структурою, графічним виконанням.

7. Простота. Уникнення химерних шрифтів, складних креслень і мовних оборотів, літерні позначення зводяться до мінімуму.

Алгоритми роботи з опорними конспектами

Перший алгоритм:

1. Детальне пояснення нового матеріалу методом бесіди, лекції чи оповідання з короткими записами на дошці чи із застосуванням традиційних методів навчання.

2. Стисне пояснення навчального матеріалу з опорного конспекту. Викладач здебільшого зупиняється на ключових моментах навчального матеріалу, на кожному малюнку та символі; представляє на опорному конспекті та узагальнює весь раніше вивчений матеріал.

3. Включає розбір змісту опорного конспекту на спільну діяльність із учнями. Можлива робота у парах чи міні групами.

4. Домашня робота з опорним конспектом включає - читання відповідного матеріалу за підручником; - робота з довідковою літературою - розв'язання задач - запам'ятовування опорного конспекту;

5. На наступному занятті учні відтворюють опорний конспект із пам'яті, відповідають педагогу з його використанням, вирішують завдання.

Таким чином, новий матеріал у різних за обсягом, формою, варіантами проходить через діяльність учнів. Завдяки цьому практично завжди вдається забезпечити цілком достатню спочатку міцність і осмисленість знань.

Другий алгоритм:

1. Засвоєння матеріалу відбувається у формі прослуховування та порівняння викладеного матеріалу викладачем з матеріалом опорного конспекту, що є у кожного учня.

2. Здійснюється письмове відтворення опорного конспекту в робочих зошитах учня та починається активна робота із закріплення знань. За завданням викладача учні повинні розкрити зміст одного з блоків опорного конспекту. Правильність відповіді контролюється і коригується як викладачем, і самими учнями. До роботи залучається вся група.

3. Для прищеплення навичок самостійної роботи з учнями, з довідковою літературою викладач за наміченим планом залишає частину питань у тому чи іншому блоці опорного конспекту відкритими та пропонує учням заповнити їх самостійно. Потім проводиться контроль знайдених відповідей і після уточнення вони заносяться в опорний конспект.

4. Після виконання роботи проводиться контроль змісту навчального матеріалу, поданого в опорному конспекті. Він здійснюється фронтально, як невеликих контрольних работ.[12]

Інтелект-картки

Це технологія, яка системно розвиває:

- 1) логічне та просторове мислення
- 2) увага

3) зорову пам'ять, що дозволяє мислити комплексно та цілісно, засвоювати на 100% інформацію, аналізувати, схематизувати та структурувати її. У 1974 році технологію побудови інтелект-карт розробив Тоні Бьюзен, британський фахівець у галузі психології навчання та розвитку мислення. Ефективність використання інтелект-карт пов'язана з особливостями будови людського мозку. Кожен з нас знає, що в мозку є ліва та права півкулі. Як правило, з матеріалом ми працюємо за допомогою літер та цифр. Ми конспектуємо у зошиті, блокноті, планшеті. Цей процес стосується роботи лівої півкулі мозку. Проте Т.Бьюзен стверджує, що традиційне конспектування веде до невиправданих втрат часу, а саме: записується багато непотрібної інформації; втрачається час на прочитання після цієї непотрібної інформації; втрачається час на повторне прочитання непотрібної інформації; втрачається час на пошук ключових слів. Більш ефективного результату можна досягти, якщо створити умови для спільної роботи обох півкуль головного мозку. Такі умови передбачені в правилах конструювання «карт розуму».

У своїх працях «Працюй головою», «Супермислення» Т.Бьюзен обґрунтував та описав алгоритм роботи з інтелект-картами у сфері освіти. перше, дозволяє вирішувати досить широкий спектр завдань. Наприклад: складання яскравих та зрозумілих навчальних конспектів (за цілим циклом або окремими темами предмета); аналіз книг та статей; написання рефератів; виконання індивідуальних та колективних проектів; підготовка до виступу; прийняття зваженого рішення з будь-якого питання; планування свого навчального та вільного часу (зокрема, при підготовці до складання іспиту або організації власного літнього відпочинку) тощо. буд. потенціал учнів.

В одній із книг Т.Бьюзен описав ситуацію з дівчинкою на ім'я Барбара, якій сказали, що коефіцієнт її інтелекту за результатами стандартного тесту був найнижчим у школі. Після місяця тренінгу, в ході якого вона вчилася навчатися за допомогою інтелект-карток, коефіцієнт її інтелекту зріс до 160, а згодом, на момент випуску з коледжу, вона стала найкращою з найкращих. І, нарешті, має дивовижну післядію. Чим частіше учні працюють над картою по

обраній темі, тим краще у них розвивається здатність до генерування різноманітних ідей і думок, швидкого пошуку шляхів вирішення будь-якої проблеми. Ігнорування їх може призвести до того, що зрештою не вдасться повноцінно освоїти технологію і досягти бажаного результату. Етапи розробки інтелект-карт досить прості:

1. Народження ідеї (вибір та формулювання теми).
2. Мозковий штурм (фіксація всіх ідей, що асоціативно з'явилися, пов'язаних з аналізованою темою).
3. Створення/аналіз (упорядкування та угруповання записаних асоціацій).
4. Дія (структурування та оформлення інтелект-карти).
5. Результат (огляд і доопрацювання інтелект-карти, що вийшла).

Правила побудови інтелект-карт можна розглянути на конкретному прикладі (див. малюнок) і описати в наступних тезах:

1. Перед початком роботи сформулюйте тему чи проблему, розгляду якої буде присвячено карту.

2. Спробуйте потренуватися та виконати кілька нескладних інтелект-карток. Для цього підійдуть найпростіші теми (наприклад, як провести найближчі вихідні або який подарунок зробити на день народження).
3. Для побудови картки візьміть однотонний аркуш білого паперу. Лист краще розташувати горизонтально. Формат: переважно А0-А3. Карта має тенденцію наповнюватися на всі боки від центру і в міру створення займає все відведене для неї місце. Приготуйте кілька кольорових олівців, фломастерів чи маркерів. Чим більше кольорів, тим краще. Завдяки цьому з'явиться можливість розділяти інформацію щодо смислових складових та ранжувати за важливістю. Також це дозволить краще сприймати та запам'ятовувати.
5. Якщо не можна малювати елементи карти, можна роздрукувати і приклеїти кольорові картинки. Це рекомендація для тих, хто сумнівається у своїх художніх здібностях або обмежений у часі складання картки. Починайте роботу з центру горизонтально розташованого листа.

Тут міститься центральний образ теми. Він оформляється у вигляді одного ключового слова, асоціації та супутньої йому візуальної картинки (графічні форми, піктограми, невеликі малюнки, стрілки). Чим більш ємним буде ключове слово, тим легше запам'ятати всю інтелект-карту і простіше буде саме її складання. Також центральний образ має бути яскравим і яскравим, тому краще використовувати не менше трьох кольорів. Таким чином, ми відразу починаємо залучати до роботи обидві півкулі головного мозку.

Потім від центрального образу за годинниковою стрілкою з верхнього правого кута горизонтально розташованого листа оформляйте гілки. Кожна гілка означає ключове слово, асоціацію, яка розкриває та конкретизує тему карти. Гілки, розташовані навколо центральної теми, будуть найбільшими, далі вони зменшуватимуться, конкретизуючи і розкриваючи сенс кожної з більших гілок. Завдяки цьому включається процес асоціативного мислення, а також враховуються особливості гіллястої будови головного мозку.

До кожної гілки оформлюйте відповідний візуальний образ.

Робіть не більше ніж 7+2 відгалужень від кожного об'єкта, а краще не більше 5-7, тому що таку карту зможе легко сприймати навіть втомлена людина. З погляду зручності сприйняття інформації краще малювати окремі гілки та його відгалуження одним кольором. Також кольори можуть нести певний зміст: з їх можна виділяти головні і другорядні ідеї, термінові і нестерчні моменти, додавати дати та др.¹¹. Спочатку можна спробувати зробити чорновий варіант карти. Або ж на перших етапах проектувати карту, озброївшись простим олівцем та гумкою. А потім вже приступати до її оформлення у кольорі.¹² Виявляйте творчість та формуйте комфортний стиль оформлення інтелект-карток. Карти не повинні виходити однаковими, адже стиль мислення у кожного, хто навчається, унікальний.

До речі, збудувати інтелект-карту можна не лише на аркуші паперу. В Інтернеті представлено безліч програм, що дозволяють конструювати карти в електронному вигляді (наприклад, mindmeister). Послідовників цієї технології можна зустріти практично у будь-якій країні світу. Здається, що, застосовуючи

цю технологію собі особисто чи освітньому процесі разом із навчальними, ви переконаєтеся, наскільки цікавим, продуктивним може бути процес мислення як і якісно здатний засвоюватися матеріал.[7]

Майстерні

«Педагогічна майстерня – це одна з інтенсивних технологій навчання, що включає кожного з його учасників у «самобудівництво» своїх знань через критичне ставлення до наявних відомостей, до інформації, що надходить, і самостійне вирішення творчих завдань. З існуючих педагогічних методів роботи майстерня наближається до дослідницьких та проблемних методів навчання, які спираються на логічні протиріччя та зв'язки, творчий процес у майстерні заснований на чергуванні несвідомого чи усвідомленого не до кінця творчості та подальшого її усвідомлення» [4].

У системі майстерності учасники самі входять у свої проблеми, приділяючи основну увагу самому творчому процесу. Засади та правила проведення майстерень включають:

1. Рівність ціннісно-сміслової для всіх учасників, включаючи керівника майстерні.
2. Право на помилку - рішення помилок самостійно розглядається як шлях до досягнення істини.
3. Беззастережне визнання цінності діяльності та демонструє критичні зауваження щодо будь-якого учасника майстерно створюють душевний комфорт та творчу атмосферу, реалізуючи принципи "педагогіки успіху". Оцінка замінюється самооцінкою та самокорекцією.
4. Реалізація волі в межах прийнятих правил через право вибору діяльності на різних етапах майстерні, право не брати участь в етапі «подача продукту» та право діяти на власний розсуд без додаткових пояснень від керівника.
5. Включення елементів невизначеності та загадковості в завдання. Невизначеність інтересу і одночасно психологічний дискомфорт, що стимулює творчий процес.
6. Діалогівість як основний принцип взаємодії, співпраці та спільного творчого процесу. Діалог, а не згадка чи дискусії, у майстерні, в групах

та взагалі, завдяки особистісному розвитку через сприйняття явищ з різним точком зору та спільного створення враження «райдуги» світу. Це сприяє розвитку високої комунікативної культури.

Організація та перетворення фізичного простору, де відбувається майстерня, адаптується відповідно до завдань кожного етапу. Це може включати загальний простір для всіх учасників, окремі зони для індивідуальної праці, можливість швидкого представлення творчого продукту кожного учасника чи у всій групі, а також простір для імпровізації та пантоміми. Такий підхід сприяє виникненню почуття свободи.

Акцент на обмеженій активності майстра та його практичної участі, перетворення його в авторитет на всіх етапах майстерні. Основне завдання виникає у фіксації досягнень учасників, і майстер не задає питання чи не відповідає їм. У деяких випадках його можна приєднати до роботи на рівних учасниках, наприклад, у майстерні творчого листа. Кожна майстерня для керівника служби виконує поле діагностики, на основі якої створюється нова майстерня або використовує інші форми роботи, які потрібні.

Кейс-стаді

Сьогодні перед викладачами постає найважливіша проблема: як зробити процес навчання цікавим та корисним.

У зв'язку з цим відбувається постійний пошук ефективних методів навчання, одним із них є так звані кейс-технології.

Спочатку кейс-технології розроблялися для навчання юристів та менеджерів, коли студенти активно обговорювали конкретну економічну чи юридичну ситуацію, що й служило основою їхньої подальшої професійної діяльності. На сьогоднішній день дані технології широко використовуються не лише у вищих та середніх професійних навчальних закладах, а й у школах.

Кейс (з англ. - Випадок, ситуація) - це розбір ситуації або конкретного випадку, ділова гра. Поданий для аналізу випадок має бажано відображати реальну життєву ситуацію. По-друге, в описі повинна бути проблема або ряд прямих або непрямих труднощів, протиріч, прихованих завдань для вирішення

дослідником. По-третє, потрібно оволодіння попереднім комплексом теоретичних знань для заломлення їх у практичну площину вирішення конкретної проблеми чи низки проблем. У процесі роботи над кейсом потрібно часто додаткове інформаційне підживлення самих учасників роботи над аналізом ситуації. Зрештою учні знаходять власні висновки, рішення з проблемної ситуації, і часто, як неоднозначних множинних рішень.

Ця технологія докорінно інтерактивна, оскільки спочатку вводить учнів у процес суб'єкт-суб'єктних відносин «по горизонталі», дає можливість учням проявити активність, ініціативу, самостійність відповідно до думками співтоваришів, і право кожного на свою думку. Однак, найважливіше те, що даний підхід спрямований за межі навчального простору, виходить у сферу професійних розв'язань проблем у цій галузі знань, формує інтерес та профільну мотивацію. Тут, як і в справжніх інноваційних технологіях, навчальні знання та навчальний процес загалом не самоціль, а інструмент для включення учня компетентного навчання.

Кейс метод дозволяє:

- зацікавити студентів у вивченні предмета;
- Сприяє активному засвоєнню знань і навичок самостійного збору, обробки та аналізу інформації, що характеризує різні ситуації, для подальшого її обговорення в колективі з показом свого варіанту вирішення питання або проблеми.

Даний метод відносять до сучасних педагогічних технологій, тому його освоєння викладачами є актуальним для підвищення ефективності навчально-виховного процесу.

Вимоги до кейсу

- 1 Розглядається конкретна ситуація, що має місце у реальному житті (основні випадки, факти);
 - 2 Інформація може бути не повно, тобто. носити орієнтуєчий характер;
 - 3 Можливе доповнення кейсу даними, які можуть мати місце насправді;
- Результати, можливі під час використання методу «Кейс-метода»:

- Навчальні

- 1 Засвоєння нової інформації
- 2 Освоєння методу збору даних
- 3 Освоєння методу аналізу
- 4 Вміння працювати з текстом
- 5 Співвідношення теоретичних та практичних знань

- Освітні

- 1 Створення авторського продукту
- 2 Освіта та досягнення особистих цілей
- 3 Підвищення рівня комунікативних навичок

4 Поява досвіду прийняття рішень, дій у новій ситуації, вирішення проблем [1] [15] [16]

Коучинг

То що таке коучинг? Коучинг (coaching) - новий і для багатьох у нашій країні поки що маловідомий підхід до розвитку людини. Предтечею коучінга був професор Гарвардського університету та спортсмен Тімоті Гелвей (Timothy Gallwey). Відкриття Т. Гелвея полягало в тому, що значним фактором спортивного успіху, а отже і спортивних тренувань, виявився душевний стан спортсмена, те, як він думає, як звертає увагу, що вважає для себе можливим, а що – ні. Книги Т. Гелвея стали бестселерами. Він визначив коучинг як "технологію розкриття потенціалу людини з метою максимального підвищення її ефективності".

В даний час коучинг переживає пік популярності за кордоном. Він знайшов застосування у спорті, а й у бізнесі, економіці, політиці, освіті та інших важливих сферах людської діяльності. Коучинг є формою консультативної підтримки, яка допомагає людині досягати значимих йому цілей в оптимальне час шляхом мобілізації внутрішнього потенціалу, розвитку необхідних здібностей та формування нових навичок.

На думку Н.А. Зирянова, мета коучингу в навчанні - допомагати учням вчитися активно і свідомо, підтримувати їх намір самостійно набувати знань,

сприяти тому, щоб вони могли максимально використовувати свій потенціал, розвивати навички, краще виконувати свої навчальні обов'язки і в результаті досягати бажаних результатів [7] [17]

Челендж

Challenge — жанр інтернет-роликів, у яких блогер виконує завдання на відеокамеру та розміщує його в мережі, а потім пропонує повторити це завдання своєму знайомому чи необмеженому колу користувачів. Саме слово челлендж зазвичай перекладається як «дзвінок» у контексті словосполучення «кинути виклик».[22]

World cafe

Це незвичайний і здавалося б простий спосіб обговорення будь-якої проблеми, що дозволяє максимально використовувати креативність учасників. Мета «світового кафе» - створення можливості для контакту не стільки професійного, скільки, насамперед, особистого, за принципом: «Якщо склалися людські стосунки, то й результат завжди буде успішним». Хуаніта Браун і Девід Айзакс вважають, що «здоров'я будь-якої спільноти визначається якістю розмови між її учасниками», - саме ефективне спілкування і є основою методу «світового кафе». Ще Альберт Ейнштейн стверджував: "Світ не можна утримати силою, його можна досягти лише розумінням". Адже він знався на законах світобудови.

«World cafe» – один із простих, але надзвичайно ефективних інструментів менеджменту знань, що застосовується для творчого проведення нарад, засідань та конференцій. Найбільшою мірою ця технологія поширена в англійськомовних країнах (Австралії, США, Великій Британії), але також використовується в Німеччині та Швейцарії.

Ідеальні для застосування методу «world cafe» ситуації, коли:

належить вирішити комплексну проблему, яка потребує різнобічного підходу; потрібно ухвалити нестандартне рішення; важливо, щоб «усі поговорили з усіма» та виробили спільне бачення проблеми; Існує кілька точок зору одне й те питання, і потрібно їх упорядкувати.[23]

Таким чином, унедбання в освітній процес сучасних освітніх технологій дозволить викладачеві відпрацювати глибину та міцність знань, закріпити вміння та навички у різних галузях діяльності; розвивати технологічне мислення, уміння самостійно планувати свою навчальну, самоосвітню діяльність; виховувати звички чіткого дотримання вимог технологічної дисципліни у створенні навчальних занять. Використання широкого спектра педагогічних технологій дає можливість педагогу продуктивно використовувати навчальний час та досягати високих результатів навченості учнів. Традиційна підготовка фахівців, орієнтована формування знань, умінь і навиків у предметної галузі, дедалі більше відстає від сучасних вимог. Основою освіти мають стати не стільки навчальні дисципліни, скільки способи мислення та діяльності.

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

3.1. Аналіз застосування сучасних педагогічних технологій у сфері професійної освіти

У другій частині дипломної роботи я хотів би проаналізувати застосування сучасних педагогічних технологій на прикладі навчального закладу, де я працюю викладачем-технологом — реставраційного коледжу «Кіровський».

Вивчивши програми, відвідавши безліч занять моїх колег і провівши їх опитування, я з'ясувала, що в нашому коледжі в основному використовується стара класно-урочна система викладання. Спробувавши розібратися, чому викладачі нашого коледжу практично не користуються новими педагогічними технологіями, я дійшла таких висновків:

- програми найчастіше складені таким чином, що викладачам ледве вистачає часу дати студентам необхідну інформацію.

- технічна оснащеність нашого навчального закладу з кожним роком покращується, але більшість кабінетів досі не оснащені комп'ютерами, проекторами, дошками нового покоління.

Ці обставини здаються мені головними причинами того, що у нашому коледжі рідко використовуються нові педагогічні технології. Однак у нашому педагогічному колективі є викладачі та майстри, які намагаються у міру сил і можливостей урізноманітнити заняття, зробити їх кориснішими, наочнішими та пізнавальними для учнів. Деякі педагоги використовують метод проєктів, хтось проблемне навчання.

Мені хотілося б зробити свій внесок у цей процес, і я розробила урок із застосуванням інтелект-карти, про який розповім нижче.

Другою частиною дипломної роботи є розробка уроку з використанням однієї з сучасних освітніх технологій-інтелект-карти.

Використання інтелект карт сприяє більш швидкому запам'ятовуванню та подальшому згадуванню інформації. Використовуючи карти пам'яті, ви з більшою легкістю отримуєте інформацію зі своєї пам'яті. Карти пам'яті служать також як швидкий і ефективний засіб аналізу.

Сучасні стандарти освіти України пред'являють нові вимоги, що визначають головну мету школи – формування творчої та активної особистості учня. Сьогодні учень повинен вміти самостійно набувати знань; застосовувати їх на практиці для вирішення різноманітних проблем; працювати з різною інформацією, аналізувати, узагальнювати; самостійно критично мислити, шукати раціональні шляхи у вирішенні проблем. Завдання вчителя – залучити що у активну творчу діяльність, де учасники процесу навчання взаємодіють друг з одним, будують діалоги і самостійно отримують знання. У формуванні вище сказаних умінь нам допомагає метод інтелект-карток.

Отже тема уроку: «Михайлівський Золотоверхий собор та його метаморфози»

Урок розроблений для професійного модуля ПМ.01 «Виготовлення, встановлення та ремонт ліпних архітектурних деталей та об'ємних виробів», професії «Лепщик-модельщик архітектурних деталей» у реставраційному коледжі «Кіровський»

Тема, що вивчається: «Архітектурні стилі»

У ході вивчення цієї теми учні повинні знати основні відомості про архітектурні стилі, ліпні деталі та їх стильові характеристики.

Мета уроку: вивчити церкву, її історію, стильові зміни

Завдання уроку:

- 1) Донести до студентів таку інформацію: історію церкви, її появи та метаморфоз протягом ХХ століття
- 2) Навчити студентів працювати з різними інформаційними джерелами
- 3) Навчити студентів працювати із застосуванням інтелект-карт

4) Організувати індивідуальну, групову та колективну діяльність студентів

5) Розвивати творчі та інтелектуальні здібності студентів, мислення, пам'ять

План уроку:

(Студентам заздалегідь дано завдання: користуючись різними джерелами, кілька людей готують міні-доповіді про церкву у різні роки її існування, з обов'язковим додатком фотографії. Студенти, які не є доповідачами, ведуть конспект).

1) Знайомство зі «дивною будівлею» на проспекті Стачок, 48

(Це центральний об'єкт нашої інтелект-карти. У центрі дошки зміцнюємо фото Путилівської церкви в її нинішньому обличчі. Це фото кольорове і найбільше. Студент, який готував доповідь, повідомляє слухачам наступне: «Коли ви прямуєте по проспекту у бік Трьохсвятительська вулиці, перед залізничним шляхопроводом (і віадукми СЗД) трохи пригальмуйте і поверніть голову праворуч, там у глибині, за сірою будівлею бізнес центру, ховається краєчок старої будівлі, пошарпаної часом. Сьогодні він більше схожий на будівлю будинку культури або будинку офіцерів радянських часів, але ще трохи більше ста років тому це був один із найбільших храмів північної столиці з величною шатровою дзвіницею над входом про дванадцять дзвонів, центральний з яких важив 9 тонн! Дивовижна доля у цієї будівлі. Але про все по порядку.») Під фото можна зробити відповідні підписи: «дивна будівля» тощо (Додаток 1)

2) Далі переходимо до історії виникнення цієї будівлі. У справу вступає наступний студент, який готував відповідну доповідь. Він зміцнює на дошці фото Путилівської церкви, веде до нього стрілку від першого фото та розповідає про виникнення церкви.

У цьому «царський» період існування церкви закінчується. Відбувається революція 1918 року, і для Путилівської церкви настає час дивовижних метаморфоз.

3) Третій студент розповідає про закриття церкви в 1925 році, про слюсаря «Смоляку», який власноруч спилив хрест з купола (карта поповнюється відповідними стрілками, датами та малюнками). Після закриття церкви будинок перебудовується архітектором А.С.Нікольським у стилі петроградського супрематичного конструктивізму, і в ньому розміщується клуб «Червоний путіловець» (Додаток 3)

4) Наступні доповідачі поповнюють карту фотографіями та малюнками про стан церкви у роки війни: у 1940 році будівлю було передано «Труденергокадру» та пристосовано під автошколу, а після війни перебудовано у стилі «сталінського класицизму». У 1990 році церкву повернуто віруючим, а в 2005 році на кошти парафіян на будівлі споруджено невелику дзвіницю, що, разом з усіма переробками, робить цей будинок одним з найбільш незвичайних і загадкових у Києві.

5) Після того, як наша інтелект карта готова, слідує коротке підбиття підсумків уроку, обговорення.[23]

Розробка інтелект-карти наочно продемонструвала мені, що:

-з її допомогою дійсно зручно обробляти та структурувати інформацію, отриману на уроках

- що це ефективна техніка візуалізації мислення та альтернативного запису. Карти думок активізують асоціативне мислення, яке дозволяє побачити важливі факти, втрачені при традиційному аналізі

-інтелект-картидопомагають збирати всі матеріали з певної теми однією інформаційної панелі: можна окинути все одним поглядом і побачити загальне чи сфокусуватися на деталях.

Найближчим часом я збираюся застосувати цю розробку у своїй педагогічній діяльності та перевірити, наскільки ефективним виявиться метод інтелект-карток у роботі з моїми учнями.

ВИСНОВКИ

Сучасний педагог зобов'язаний вміти працювати з сучасними засобами навчання хоча б заради того, щоб забезпечити одне з головних прав дітей –

право на доступну та якісну освіту. І саме тому технології, які необхідно використовувати у своїй діяльності, мають бути спрямовані на формування та розвиток особистості, що відповідає запитам суспільства та сприятиме забезпеченню гідного рівня та постійному вдосконаленню якості освіти. І основним засобом досягнення нових освітніх результатів є сучасні педагогічні технології, саме технології діяльнісного типу.

Такі технології дозволяють перейти на якісно новий рівень навчання. Оскільки традиційне навчання – це тип навчання, який би репродуктивно засвоєння знань. Вчитель повідомляє тему уроку, мети, що аж ніяк не сприяє виникненню пізнавального інтересу в учнів. Пошук рішення редуковано до викладу готового знання, тобто. пояснення матеріалу, що гарантує розуміння матеріалу більшістю класу. Сьогодні вчитель перестає бути разом із учнем носієм «об'єктивного знання», яке він намагається передати учневі.

Його головним завданням стає мотивувати учнів на прояв ініціативи та самостійності у відкритті нових знань, пошук способів застосування цих знань під час вирішення різних проблемних завдань. На етапі пошуку рішення вчитель спонукає учнів висунути і перевірити гіпотези, тобто. забезпечує «відкриття» знань шляхом спроб і помилок. Таким чином, у вирішенні завдання створення нового розвиваючого освітнього середовища величезного значення набувають сучасні педагогічні технології.

Дослідження використання сучасних педагогічних технологій при організації діяльності закладу професійної освіти дозволяє стверджувати, що вони є одним із найпотужніших засобів соціалізації особистості учня, оскільки сприяють розвитку творчих здібностей та таких особистісних новоутворень, як активність, самостійність та комунікативність учнів. Саме це відповідає запитам суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артющина М. В., Романова Г. М., Пуховська Л. П. Сучасні педагогічні технології професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. // Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України). Збірник наукових праць. - Київ: Видавничий дім «Сам», 2017. – С. 313-320.
2. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. - М.: Педагогика, 1989. – 190 с.
3. Биков В.Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти / В.Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. 2010. №1 (15) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://valbykov.blogspot.com/p/blog-page_3.html –Загол з екрану. – Мова укр.
4. Буркова Л. Технології в освіті //Рідна школа. – 2001. – № 2. – С. 18 – 19.
5. Волкова Т. В. Інтеграція педагогічної та комп'ютерно-інформаційної підготовки майбутнього викладача спеціальних дисциплін професійнотехнічного навчального закладу : дис... канд. пед. наук : 13.00.04 : теорія та методика професійної освіти / Т. В. Волкова. – К., 2007. – 186 с.
6. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. – Вінниця: Планер, 2005. – 366 с. 3. Лук'яненко Г. І. Дидактичні засади формування практичних умінь учнів ПТНЗ засобами інформаційно-телекомунікаційних технологій / Г. І. Лук'яненко // Теорія і практика професійно-технічної освіти в контексті інтеграції України в європейський освітній простір: тези звітної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2008 р.) / За заг. ред. В. О. Радкевич. – К., 2008. – Ч. 1. – 140 с.
7. Десятов Т.М. Взаємовплив національного і міжнародного досвіду в професійній освіті // Сучасні інформаційні технології та інноваційні

- методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр.– КиївВінниця: ДОВ Вінниця, 2004. – С. 26-28
8. Дичківська М.І. Інноваційні педагогічні технології: навч.посіб. / І.М. Дичківська. –К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
 9. Зязюн І.А. Технологізація освіти в контексті удосконалення професійного розвитку особистості // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002. Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України /Академія педагогічних наук України. – Частина 2. – Харків: “ОВС”, 2002. – С. 28-45.
 - 10.Інноваційні педагогічні технології навчання професії / Пікуліна А.С., Максименко Ю.Б., Матвеев Г.П., Заславська С.А., Сілаєва І.Є, Костюченко М.П., Молчанов В.М.; За ред. Нікуліної А.С. – Донецьк: Донецький інститут післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників, 2005. – 385 с
 - 11.Карнаушенко А.С. Гребенюк Н.В. Петренко В.С. Агропромислова інтеграція – важливий чинник інвестиційної привабливості сільського господарства. Вісник ХНТУ. 2022. № 3(82).
<https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.3.26>
 - 12.Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні // Освіта України. –2004. – № 56-57. – С. 3, 5.
 - 13.Кремень В. Г. Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін / В. Г. Кремень // Український педагогічний журнал. –2015. – № 1. – С. 8–15.
 - 14.Курбатов О. П. Інноваційні технології навчання при підготовці кваліфікованих робітників в системі професійно-технічної освіти [Текст] / О. П. Курбатов // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2005. – Вип. 10. – С. 163–171.
 - 15.Морзе Н. В. Моделі ефективного використання інформаційнокомунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / Н.В. Морзе, О.Г. Глазунова // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – №2(6).

- Режим доступу до журн. : http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/ITZN/em6/content/08_mnvshi.htm.
16. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навч. Посібник. – К., 2000. – С. 9 – 14.
 17. Паржницький В. В. Інноваційні педагогічні технології та шляхи впровадження їх у навчальний процес ПТНЗ / В. В. Паржницький // Професійно-технічна освіта: інноваційний досвід, перспективи: Науково-методичний збірник / Упорядник Н.І. Бугай. – Вип. 1. – К., 2005. – С. 63-70.
 18. Педагогічні технології. Навчальний посібник для вузів // Укр. держ. пед. університет ім. М. Драгоманова; Падалка О.С. (ред.) та ін. К.: Українська енциклопедія, 1995. – 253 с.
 19. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті / [С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Сігаєва]; Академія педагогічних наук України; Інститут педагогіки і психології професійної освіти ; С. О. Сисоєва (ред.). – К. : ВІПОЛ, 2001. – 502с.
 20. Педагогічні технології. Досвід. Практика. Довідник. - Полтава: ПОПОП, 1999. – 376 с.
 21. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи.– Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. – 234 с.
 22. Петренко В.С., Мельникова К.В., Петренко Д.О. Аналіз впливу воєнного стану на ринок праці України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки".2023. № 48. С. 36-43. <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/803>
 23. Радкевич В. Інноваційні процеси в сучасній професійній школі / В. Радкевич // Професійно-технічна освіта: інноваційний досвід, перспективи: Науково-методичний збірник / Упорядник Н. І. Бугай. – Вип. 1. – К., 2005. – С. 9-13.
 24. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии: Учебное пособие. – М.: Народное образование, 1998. – 256 с.

25. Смолюк І.О. Педагогічні технології: дослідження соціально-особистісного аспекту. – Луцьк: Вежа, 1999. – 294 с.
26. Сучасні педагогічні технології. Навчально-методичний посібник / Автор-укладач Федорчук Е.І. – Кам'янець – Подільський: АБЕТКА, 2006., ст.212.
27. Стрельников В.Ю. Педагогічні основи забезпечення особистісного і професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. – Книга 2. – Полтава, 2002. – с. 145, 9
28. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [Лузан П. Г., Манько В. М., Нестерова Л. В, Романова Г. М.]; за заг. ред. Г. М. Романової. – К. : ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – 216 с.
29. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007.
30. Petrenko, V., Karnaushenko, A (2021) Development of entrepreneurial universities as a necessity in conditions of economic instability and financial turbulence. Intellectual development of mankind in modern conditions: economics, history. Books ha 19. Part 2: series of monographs (Series "Science environment of modern man"; No. 19). ISBN978-617-7880-27-0. pp. 12-29 <https://doi.org/10.30888/2663-5569.2021-19-02-013>